

Renaix el fantasma del greuge a l'Aragó

El Pla Hidrològic Nacional del ministre de Medi Ambient, Jaume Matas, ha destapat la caixa dels trons. Potser és l'Aragó, on no es vol parlar de transvasaments de l'Ebre si no es resolen abans les mancances d'aigua, un dels territoris on l'oposició és més forta.

L'Ebre, al seu pas per Saragossa. La distribució del cabal d'aquest riu que proposa el Pla Hidrològic fa discrepar els diversos partits polítics implicats, que troben en l'aigua una eina per obtenir millores diverses.

L'Aragó ha tomat a recuperar pols ciutadà i sensibilització social, tal volta una mica endormiscada en els darrers temps, des que el govern espanyol va presentar al Consell Nacional de l'Aigua el projecte de Pla Hidrològic Nacional (PHN) que preveu, com a principal mesura per a abastar d'aigua el litoral mediterrani, el transvasament de l'Ebre.

La reacció dels diferents sectors socials, polítics i econòmics aragonesos ha estat unitàriament i majoritàriament contrària al Pla, encara que amb alguns matisos. Han tornat a aflorar ací els sentiments de

greuge comparatiu entre "regions riques i regions pobres", en un país agrícola amb set d'aigua de segles.

"Ens sembla injust i ens dol en el fons de l'ànima que ens diguen insolidaris als aragonesos. És com tractar d'egoista i insolidària una persona que s'està morint. En aquest tipus de debats no es té mai en compte que l'Aragó ha aportat milers d'immigrants a les terres de Llevant, que produeix el doble d'energia que consumeix i que Terol, per exemple, és l'única província que no té encara un sol quilòmetre d'autovia", ens diu el president aragonès Marcel·lí Iglesias.

"Aragó, una regió de 55.000 quilòmetres quadrats i de poc més d'un milió d'habitants, viu la paradoxa històrica de ser una terra per on passen rius abundants i cabalosos, al costat de milers i milers d'hectàrees de deserts i serres irredeemptes, producte d'una orografia molt irregular. L'Aragó no ha tingut mai prou pes polític i poblacional per fer valer els seus interessos dins del govern central i portar a terme les reformes agràries i les obres d'infraestructura necessàries per al seu desenvolupament econòmic", ens explica Eloy Fernández Clemente, ex-degà i professor

d'Història Econòmica a la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Saragossa.

“Estem en contra del PHN perquè tenim la raó —remarca Marcel·lí Iglesias—. La nostra actitud no va ni contra Llevant ni contra cap poble de l'estat espanyol, sinó contra el model de desenvolupament que promou aquest pla. Estic ben segur que hi ha també molta gent al Llevant que pensa que aquest model econòmic va també en contra seua. Els transvasaments accentuaran les diferències entre l'interior i la perifèria, perpetuaran la sequera a l'Aragó i altres terres, i acceleraran la destrucció de la costa mediterrània”.

Els partits polítics aragonesos, que van arribar a un ampli consens en matèria hidràulica a les corts regionals el 1992, el que es va denominar el Pacte de l'Aigua, actualment han experimentat alguns canvis en la seua posició envers els transvasaments. En aquell moment, tant PP com PSOE condicionaven la sortida d'aigua de l'Ebre a la construcció, abans, de les obres que necessita l'Aragó, unes trenta-dues, entre petits i grans embassaments i obres de canalització.

Ara, el PSOE, que governa aquesta comunitat en coalició amb el PAR, s'ha manifestat radicalment en contra dels transvasaments i ha aconseguit que tant el sindicat UGT com l'executiva federal d'aquest partit no es decante ni a favor ni en contra dels transvasaments i que denuncie el Pla Hidrològic Nacional com un factor de desequilibri i desigualtat dins de l'estat.

El PAR troba, amb l'oposició al transvasament de l'Ebre, els seus senyals originals d'identitat i apel·la a la mobilització ciutadana. De fet, tant el govern autònom com les organitzacions sindicals, empresarials i socials aragoneses han convocat tots los aragonesos a una manifestació a Saragossa per al 8 d'octubre, i la Plataforma en Defensa de l'Ebre, que agrupa associacions cíviques de tota la conca, ha fet una petició a la Delegació de Govern per a celebrar una altra a la mateixa ciutat l'11 de novembre.

El PP aragonès qualifica de demagògiques totes aquestes actituds

i manifesta que s'aconseguiran més coses per a l'Aragó negociant la construcció d'obres hidràuliques entre els ministres del ram, com ha fet el comitè regional del partit amb el vice-president Mariano Rajoy aquesta mateixa setmana, que oposant-se frontalment al Pla.

En una línia semblant al PP s'han situat les comunitats de regants. El president de la Federació de Regants de la Conca de l'Ebre, José Luis Rubio, s'ha manifestat a favor de negociar amb el govern les obres pendents del Pacte de l'Aigua i, “una volta s'hagen iniciat el 40% d'aquestes infraestructures, acceptar els transvasaments com un fet inevitable”.

Aquesta posició, diguem-ne pragmàtica, és vista amb recels i des-

dels anys 60 i 70, i temen que els seus mitjans de vida encara es tornen més precaris i difícils si augmenta l'activitat i el volum d'aigua d'aquests pantans. És el cas dels pobles de la Ribagorça, ja quasi desèrtics, i dels de Mequinensa i Faió, pobles que van desaparèixer amb la construcció del pantà de Mequinensa, que va canviar la seua vida radicalment amb la construcció dels pobles nous. “Ja ens vam quedar sense vida una volta i tenim por que, si una de les branques del transvasament, com ha anunciat el ministre Jaume Matas, ens quedem amb menys vida encara”, comentava fa poc l'alcalde de Faió, José Arbones.

Els agricultors de les zones fruiteres assedegades d'aigua com el

El PAR troba, amb l'oposició al transvasament de l'Ebre, els seus senyals originals d'identitat i apel·la a la mobilització ciutadana.

confiança per molts sectors d'aragonesos, que pensen que “per al govern espanyol, la prioritat és el transvasament de l'Ebre a Llevant i algunes obres, com la conducció d'aigües de Xerta a Castelló ja estan molt avançades. En canvi, de totes les obres signades en el Pacte de l'Aigua, en vuit anys no se n'ha començat cap”— explica el president de CEPIME a l'Aragó, Fernando Machín.

La Franja, entre el temor i la solidaritat. Davant de tot això, què opinen els habitants de la Franja de Ponent, zones molt properes i vivament afectades per les obres de desviació i canalització de l'Ebre? Doncs depèn de la seua situació. Hi ha pobles que han estat “víctimes” dels embassaments

Baix Cinca i el Matarranya són clarament partidaris d'exigir celebritat en les obres hidràuliques necessàries per a les seues comarques, i després ser solidaris amb els camperols del País Valencià, Múrcia i Andalusia, amb la situació dels quals s'identifiquen plenament. “Els regants del Matarranya tenim molt clar que, una volta ens facen els embassaments de Torre del Compte, la Freixneda i Pontet, pactats entre tota la conca i previstos en el Pacte de l'Aigua, no tenim cap inconvenient que els excedents del riu, a l'hivern i a la primavera, es transvasen a altres conques”, diu el president dels regants d'aquest riu, el maellà Josep Maria Puyol.

El president de l'Aragó, Marcel·lí Iglesias. “Ens sembla injust i ens dol en el fons de l'ànima que ens diguen insolidaris als aragonesos. És com tractar d'egoista i insolidària una persona que s'està morint”, diu.

Màrio Sasot (Saragossa)

ARXIU / JAVIER BELVER